

بررسی رابطه همبستگی میان نسبتهای مالی مبتنی بر ترازنامه و نسبتهای مالی مبتنی بر صورت جریان وجوه نقد

دکتر زهرا لشگری

zahra.lashgari@gmail.com

حمیدرضا جعفری مهرا

jafarimehra@gmail.com

مختلفی از استفاده کنندگان اطلاعات مالی ارائه می شود (ادواردلی، ۱۹۹۱). طبق بیانیه هیئت استانداردهای حسابداری مالی (FASB)، گزارشهای مالی باید به منظور کمک به ارزیابی میزان، زمانبندی و ابهامات مرتبط با دریافت سود سهام یا سود سپرده‌ها و عایدات حاصل از فروش یا وصول مطالبات در آینده اطلاعاتی را در اختیار سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان بالفعل و بالقوه قرار دهد.

از نظر مدیران، جریانهای نقدی هر واحد تجاری بخش مهمی از مسئولیتهای مدیریت، از جمله حسابداری به صاحبان سرمایه را تشکیل می دهد. بسیاری از تصمیمهای آنان برای واحد تجاری پیامدهای نقدی به همراه خواهد داشت، بنابراین سرمایه گذاران، اعتبار دهندگان، کارکنان، مشتریان و مدیران به شکلی چشمگیر در توانایی واحد تجاری برای ایجاد جریانهای نقدی مطلوب ذینفع هستند (ادواردلی، ۱۹۹۱). اطلاعات مرتبط با جریانهای نقدی استفاده کنندگان را قادر می سازد تا بتوانند توانایی شرکت را در:

- ایجاد جریانهای نقدی ورودی حاصل از عملیات،
- ایفای تعهدات سررسید شده،
- پرداخت سود سهام،
- ارزیابی کنند.

این اهمیت، منجر به صدور بیانیه شماره ۹۵ بین المللی و همچنین استاندارد شماره ۲ از استانداردهای ملی کشورمان و ملزم ساختن شرکتها به تهیه صورت جریان وجوه نقد به عنوان یکی از صورتهای مالی اساسی شد. با گذشت چندین سال از زمان تهیه صورت جریان وجوه نقد توسط واحدهای تجاری هنوز هم یکی از مهمترین ابزارهای مورد استفاده در تحلیل وضعیت نقدینگی،

چکیده

مقاله حاضر خلاصه‌ای از پژوهشی است که به منظور بررسی همبستگی و پراکنش اطلاعات مربوط به تحلیل نقدینگی با استفاده از شاخصهای مبتنی بر ترازنامه و شاخصهای مبتنی بر صورت جریان وجوه نقد صورت گرفته است، تا از چگونگی برداشت استفاده کنندگان از این شاخصها آگاهی به دست آید. ورشکستگی شرکتهایی نظیر W.T. Grant و عمومیت به کارگیری نسبتهای نقدینگی مبتنی بر ترازنامه نظیر نسبتهای جاری و آتی توسط استفاده کنندگان صورتهای مالی، ضرورت این پژوهش را نشان می دهد.

هدفهای اساسی این پژوهش: دستیابی به ابزارهای مناسبتر جهت تجزیه و تحلیل وضعیت نقدینگی، تعیین ارتباط بین نسبتهای منتج از ترازنامه (نسبتهای جاری، آتی، شاخص فراگیر نقدینگی و شاخص بدهی) و نسبتهای منتج از صورت جریان وجوه نقد (نسبتهای پوشش نقدی بدهیهای جاری و پوشش نقدی کل بدهیها) بوده است که نتایج حاکی از این است که بین نسبتهای مالی مبتنی بر ترازنامه و نسبتهای مالی صورت جریان وجوه نقد همبستگی وجود ندارد.

کلید واژه‌ها

نسبت جاری، نسبت آتی، شاخص فراگیر نقدینگی، نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری و نسبت پوشش نقدی کل بدهیها.

مقدمه

ارائه اطلاعات مرتبط با نیازهای سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان از دغدغه‌های اصلی مدیریت است.

حسابداری یک سیستم اطلاعاتی است، سیستمی که به عنوان کانال ارتباطی اطلاعات را به مجموعه‌ای از استفاده کنندگان منتقل می سازد (بلکویی، احمد ۱۹۹۳). گزارشگری مالی از مهمترین فرآورده‌های این سیستم اطلاعاتی محسوب می شود که در چارچوب مشخصی برای گروههای

نسبتهای مالی مبتنی بر ترازنامه است.

در گزارشهای سالانه هیئت مدیره به مجامع عمومی شرکتها، به منظور نشان دادن وضعیت نقدینگی شرکت از نسبتهای مالی ترازنامه‌ای کمک گرفته می‌شود. در گزارشهای سالانه سازمان بورس و اوراق بهادار نیز نسبتهای نقدینگی از جمله نسبت آنی و نسبت جاری گنجانده می‌شود و از این شاخصها به منظور ارزیابی شرکتهای هنگام پذیرش استفاده می‌شود. حساب‌رسان برای تعیین حدود رسیدگی خود در خصوص وضعیت نقدینگی شرکت و نیز تحلیل نقدینگی عموماً از نسبتهای جاری و آنی بهره می‌جویند و حتی در کتابهای حسابداری نیز از نسبتهای آنی و جاری با عنوان نسبتهای نقدینگی به منظور معرفی شاخص تحلیل وضعیت نقدینگی یاد می‌شود.

با توجه به اهمیت بررسی وضعیت نقدینگی و تاثیر آن در برآورد ریسک و بازدهی سرمایه‌گذاری و قیمت سهام برای افراد ذینفع و ذیعلاقه؛ بخصوص سرمایه‌گذاران و اعتبار دهندگان، شاخصهای نقدینگی ترازنامه‌ای به صورتی فراگیر از سوی افراد حرفه‌ای و غیر حرفه‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تحولات اخیر حسابداری، ضمن ارائه شاخصهایی نظیر شاخص فراگیر نقدینگی، با توجه به ایراد نسبتهای مالی جاری و آنی ناشی از در نظر نگرفتن قدرت نقدشوندگی اقلام داراییهای جاری در صورت کسر و زمان سررسید بدهیهای جاری در مخرج کسر، در صدد رفع این اشکال برآمدند و از طرف دیگر به منظور ارزیابی نقدینگی و توانایی بازپرداخت بدهیها و ارزیابی سلامت مالی شرکتها به ارائه شاخصهای منتج از صورت جریان وجوه نقد روی آورده‌اند. میزان کارایی نسبتهای مالی در رابطه با بررسی وضعیت نقدینگی، بسیار بالاست. بیور (Bevear) با انجام پژوهشی در سال ۱۹۹۶ دریافت که به منظور پیشبینی ورشکستگی، پنج سال قبل از حادثه می‌توان از نسبتهای مالی استفاده کرد. یکی از نتایج با اهمیت تحقیق او این بود که موثرترین شاخص ورشکستگی، نسبت جریانهای نقدی کوتاهمدت و درازمدت به بدهیهای کوتاهمدت و نسبت به کل بدهیهاست. یکی از عجیبترین یافته‌های او این بود که نسبت جاری در بین بدترین شاخصهای پیشبینی تداوم فعالیت جای داشت و این نشاندهنده محتوای اطلاعاتی سرمایه در گردش در زمینه پیشبینی ورشکستگی بود. شرکت W.T. Grant با گزارش سود خالص سالانه بیش از ۴۰ میلیون دلار در صورت سود و زیان، ورشکست شد. پژوهش در مورد علت ورشکستگی شرکت مذکور، زمینه‌ای را فراهم آورد تا نقش و جایگاه اطلاعات مرتبط با جریانهای نقدی، مورد توجه قرار گیرد (عرب‌مازار محمد، ۱۳۷۴).

در پی چاره‌جویی برای رفع نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان و رفع نقصان گزارشگری مالی پژوهشهای بسیاری در خصوص قابلیت صورت جریان وجوه نقد در ابعاد مختلف و بخصوص در مقایسه با رقام تعهدی انجام شد. در جدول ۱ بخشی از کوششهای صورت گرفته در این زمینه نشان داده شده است.

بعد دیگر تحقیقات به عمل آمده در خصوص اطلاعات صورت جریان وجوه نقد در زمینه پیشبینی ورشکستگی شرکتها از طریق تجزیه و تحلیل نسبتهای مالی است.

نتایج تحقیقات آقای مهدی فغانی نرم در سال ۱۳۸۰ و آقای غلامرضا سلیمانی امیری در رساله دکتری‌شان در سال ۱۳۸۱ پیرامون پیشبینی ورشکستگی شرکتها حاکی از کارا بودن اطلاعات جریان نقدینگی در پیشبینی ورشکستگی به عنوان یکی از مهمترین شاخصهای هشداردهنده به مدیریت، سرمایه‌گذاران و تامین‌کنندگان مالی است.

در پژوهش موضوع این مقاله سوالاتی به شرح زیر مطرح گردید:

۱. آیا در ارزیابی توان بازپرداخت بدهیها بین نسبت جاری و نسبت آنی منتج از ترازنامه و نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری منتج از صورت جریان وجوه نقد همبستگی وجود دارد؟

۲. آیا در ارزیابی نقدینگی بین نسبت شاخص فراگیر نقدینگی منتج از π ترازنامه و نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری منتج از صورت جریان وجوه نقد همبستگی وجود دارد؟

۳. آیا در ارزیابی سلامت و انعطاف‌پذیری مالی بین نسبت شاخص بدهی منتج از ترازنامه و نسبت پوشش نقدی کل بدهیها منتج از صورت جریان وجوه نقد همبستگی وجود دارد؟

به منظور پاسخگویی به سوالات فوق فرضیه‌های آماری زیر تدوین و سپس مورد آزمون قرار گرفتند:

فرضیه اول - در ارزیابی توان بازپرداخت بدهیها، بین نسبت جاری و

نتایج پژوهش حاضر
حاکی از این است که
بین نسبتهای مالی
ترازنامه‌ای و
نسبتهای مالی
صورت جریان وجوه
نقد همبستگی
وجود ندارد

متغیرهای نقدینگی با رویکرد ترازنامه‌ای

ارزیابی نقدینگی

شاخص مورد استفاده، با توجه به شاخصهای نوین ارائه شده و گزارشهای تحلیلی اخیر و رساله‌های دانشگاهی که به بررسی ارتباط بین این شاخصها پرداخته‌اند، همچنین با توجه به ارجح دانستن این شاخص نسبت به شاخصهای دیگر توسط ملیک و بیرتا در سال ۱۹۷۴ میلادی، شاخص فراگیر نقدینگی می‌باشد (محمد طالبی ۱۳۷۷). که به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{شاخص فراگیر نقدینگی} = \frac{(CA - Inv - R) + AR + AInv}{(CL - P) + AP}$$

که در آن:

$$CA = \text{دارائیهای جاری،}$$

$$Inv = \text{موجودی کالا،}$$

$$R = \text{حسابها و اسناد دریافتنی،}$$

$$P = \text{حسابها و اسناد پرداختنی،}$$

$$CL = \text{بدهیهای جاری.}$$

$AR = \text{حسابها و اسناد دریافتنی تعدیل شده که به شرح زیر محاسبه می‌شود:}$

$$AR = R \left(1 - \frac{1}{TR}\right)$$

$AP = \text{حسابها و اسناد پرداختنی تعدیل شده که به شرح زیر محاسبه می‌شود:}$

$$AP = P \left[1 - \frac{1}{TP}\right]$$

$AInv = \text{موجودی کالای تعدیل شده که به شرح زیر محاسبه می‌شود:}$

$$AInv = Inv \left[1 - \left(\frac{1}{TR}\right) - \left(\frac{1}{TInv}\right)\right]$$

$TR = \text{دفعات گردش حسابها و اسناد دریافتنی است که به شرح}$

$$TR = \frac{S}{(R_n + R_{n-1})/2}$$

زیر محاسبه می‌شود:

که در آن

$$R_n = \text{فروش طی سال،}$$

$$R_{n-1} = \text{حسابها و اسناد دریافتنی پایان دوره.}$$

$TP = \text{دفعات گردش حسابها و اسناد پرداختنی است و به شرح زیر}$

$$TP = \frac{CGS}{(P_n + P_{n-1})/2}$$

محاسبه می‌شود:

که:

$$CGS = \text{بهای تمام شده کالای فروش رفته طی سال،}$$

$$P_n = \text{حسابها و اسناد پرداختنی پایان دوره،}$$

نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری در شرکتهای فعال پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران همبستگی وجود دارد.

فرضیه دوم- در ارزیابی توان بازپرداخت بدهیها، بین نسبت آبی و نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری در شرکتهای فعال پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران همبستگی وجود دارد.

فرضیه سوم- در ارزیابی نقدینگی، بین نسبت شاخص فراگیر نقدینگی و نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری در شرکتهای فعال پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران همبستگی وجود دارد.

فرضیه چهارم- در ارزیابی سلامت و انعطاف پذیری مالی، بین نسبت شاخص بدهی و نسبت پوشش نقدی کل بدهیها در شرکتهای فعال و پذیرفته شده در بورس همبستگی وجود دارد.

جامعه آماری این پژوهش، آن دسته از شرکتهای تولیدی فعال پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که پایان سال مالی آنها منتهی به ۲۹ اسفند هر سال باشد و همچنین سهام آنان در فاصله سالهای بین ۸۰ تا ۸۴ به صورت فعال در بورس و اوراق بهادار تهران معامله شده باشند و نماد معاملاتی آنها متوقف نشده باشد.

تعداد شرکتهای واجد شرایط ۱۳۰ شرکت بود که با نمونه گیری تصادفی تعداد ۹۰ شرکت از شرکتهای عضو جامعه آماری به صورت نمونه گیری تصادفی سیستماتیک انتخاب شدند.

داده‌های مورد نیاز از متن صورتهای مالی شرکتهای نمونه در فاصله بین سالهای ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴ استخراج شده است. این داده‌ها عبارتند از: فروش، بهای تمام شده کالای فروش رفته، حسابها و اسناد دریافتنی، حسابها و اسناد پرداختنی، داراییهای جاری، بدهیهای جاری، کل بدهیها، حقوق صاحبان سهام، وجه نقد حاصل از عملیات قبل از بهره و مالیات، موجودی کالا و سود سهام پرداختنی.

به منظور انجام محاسبات مربوط به وجه نقد حاصل از عملیات قبل از بهره و مالیات، وجه نقد حاصل از عملیات، هزینه تسهیلات مالی پرداختی و مالیات پرداخت شده مورد نیاز بود. از طرفی با توجه به الزامات استاندارد شماره ۲ حسابداری نسبت به تهیه صورت جریان وجوه نقد در ۵ طبقه، اطلاعات فوق در سه بخش عملیاتی، بازده سرمایه‌گذاری و سود پرداختی بابت تامین مالی و مالیات به صورت قابل اتکایی وجود داشت، بنابراین این اطلاعات فارغ از هرگونه محاسبه شخصی و به دلیل استفاده شرکتهای از روش غیرمستقیم، از صورت جریان وجوه نقد شرکتهای برای محاسبه وجه نقد حاصل از عملیات استفاده شده است.

ردیف	سال	محقق	موضوع تحقیق	نتایج
۱	۱۹۶۸	بال و براون	رابطه همبستگی بین سود، سود جریان نقدی و سرمایه در گردش حاصل از عملیات	وجود همبستگی بین سود، سود جریان نقدی و سرمایه در گردش حاصل از عملیات
۲	۱۹۷۲	بیور و دوک		عدم ارائه اطلاعات بیشتر جریان سنتی نقدی نسبت به سود
۳	۱۹۷۷	پاتل و کایلان		
۴	۱۹۸۲	گرفین و لیزمن		
۵	۱۹۸۳	گاسیولا و کنز		
۶	۱۹۸۶	استیفن تود و همکاران	بررسی رابطه همبستگی بین وجه نقد حاصل از عملیات و سود	تفاوت بین وجه نقد حاصل از عملیات با سود و همبستگی بین آنها
۷	۱۹۸۶	یونن و همکاران	بررسی ارتباط میان سود و مقادیر مختلف جریان نقدی	نبود همبستگی بین ارقام حاصل از روشهای قدیمی اندازه گیری جریان نقدی و ارقام حاصل از روشهای جدید
				نبود همبستگی بالا بین ارقام جدید جریانهای نقدی و سود تعهدی
۱۰	۱۹۹۰	بارلو و لیونات	بررسی محتوای فزاینده اطلاعاتی نسبتهای صورت جریان وجه نقد بر محتوای اطلاعاتی نسبتهای حاصل از صورت سود و زیان و ترازنامه و ارتباط نسبتهای فوق با بازده سهام	نسبتهای صورت جریان وجه نقد دارای محتوای فزاینده اطلاعاتی بوده و به طور قابل توجهی ارتباط بازده سهام با نسبتهای مالی صورت سود و زیان و ترازنامه را افزایش می دهد.
				نسبتهای مالی صورت جریان وجه نقد در مقایسه با نسبتهای مالی صورت سود و زیان و ترازنامه همبستگی و ارتباط بیشتری با بازده سهام دارد.
۱۱	۱۹۹۴	عاشق علی	محتوای فزاینده اطلاعاتی سود و سرمایه در گردش حاصل از عملیات و جریانهای نقدی	بر اساس مدل خطی سود دارای محتوای فزاینده اطلاعاتی بر محتوای اطلاعاتی سود و جریانهای نقدی است.
				بر اساس مدل غیر خطی سود و سرمایه در گردش حاصل از عملیات دارای محتوای فزاینده اطلاعاتی است. وجه نقد حاصل از عملیات در گروهی که دارای تغییرات کم در وجه نقد هستند، دارای محتوای فزاینده اطلاعاتی است اما در گروهی که دارای تغییرات زیاد در وجه نقد هستند، دارای محتوای فزاینده اطلاعاتی نیست.
۱۲	۱۳۷۸	مهناز ملانظری	تعیین مطلوبیت اطلاعات فراهم شده توسط صورت جریان وجه نقد	صورت جریان وجه نقد در صورت تطبیق با سایر صورتهای مالی قابلیت اتکا بیشتری داشته و نشان دهنده سیستم اطلاعاتی قوی در شرکت است. در صورت عدم تطبیق نشان دهنده طبقه بندی اشتباه ورودیها و خروجیهای وجه نقد است.
۱۳	۱۳۷۴	محمد عرب مازار یزدی	محتوای فزاینده اطلاعاتی جریانهای نقدی و تعهدی	اتحاد اطلاعات موجود در ترازنامه، صورت سود و زیان و صورت جریان وجه نقد ارتباط قابل توجهی با بازده سهام داشته و همبستگی آن با بازده سهام نسبت به هر یک از صورتهای مالی به تنهایی بیشتر است.

جدول شماره ۱- پیشینه پژوهش

$$IV_n - 1 = \text{موجودی کالای ابتدایی دوره.}$$

ارزیابی انعطاف پذیری مالی

شاخص مورد استفاده در این خصوص با توجه به شاخصهای اهرمی و شاخص مورد استفاده در گزارشات بورس و گزارشات تحلیلی مالی و شاخص مورد استفاده در تحقیقات بیور و شاخص پیشنهادی توسط فوستر در تحلیل صورتهای مالی شاخص بدهی است.

$$P_{n-1} = \text{حسابها و اسناد پرداختنی ابتدای دوره است.}$$

Inv دفعات گردش موجودی کالا است که به شرح زیر محاسبه می شود:

$$TInv = \frac{CGS}{(Inv_n + Inv_{n-1}) / 2}$$

CGS = تمام شده کالای فروش رفته طی سال،

Inv_n = موجودی کالای پایان دوره،

متغیرهای نقدینگی با رویکرد صورت جریان وجوه نقد

ارزیابی توانایی پرداخت بدهیها و نقدینگی

یکی از شاخصهای مورد استفاده در این خصوص با توجه به مقاله مایلز و یامامورا در سال ۱۹۹۱ میلادی، مقاله جیاکومینو و مایک در سال ۱۹۹۳ میلادی و مقاله مایلز و کارسلو در سال ۱۹۹۸ میلادی شاخص پوشش نقدی بدهیهای جاری می باشد که به این شرح محاسبه می شود:

$$CCDC = \frac{CFFO - \text{Cash Divident}}{CD}$$

که در آن:

CCDC = نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری

CFFO = وجه نقد حاصل از عملیات قبل از بهره و مالیات

Cash Divident = سود نقدی سهام

CD = بدهیهای جاری

جان مایلز در سال ۱۹۹۱ میلادی پس از ارائه نسبتهای مالی صورت جریان وجوه نقد در ۵ طبقه، در سال ۱۹۹۸ میلادی، ضمن طبقه بندی مجدد نسبتهای مذکور در دو طبقه تحت عنوان نسبتهای مالی مربوط به ارزیابی توان پرداخت دیون و نقدینگی و نسبتهای مربوط به ارزیابی انعطاف پذیری مالی، یکی از نسبتهای مالی مورد استفاده توسط نهادهای درجه بندی اعتباری و متصدیان وام و اعتبار را نسبت پوشش نقدی کل بدهیها، می داند. بیور در تحقیقات خود در سال ۱۹۶۸ میلادی، جهت پیشبینی ورشکستگی شرکتها و تداوم فعالیت آنها نسبت جریان وجوه به کل بدهیها را مهمترین متغیر می داند. کیزی و بارتزاک در سال ۱۹۸۵ به منظور رد نتایج تحقیقات آلتمن، در خصوص ورشکستگی شرکتها، در نظر نگرفتن متغیر وجه نقد عملیاتی به کل بدهیها را نامناسب می داند. نسبت پوشش نقدی کل بدهیها به شرح زیر محاسبه می شود:

$$CTDC = \frac{CFFO - \text{Cash Divident}}{\text{Total Debt}}$$

که در آن:

CTDC = نسبت پوشش نقدی کل بدهیها

CFFO = وجه نقد حاصل از عملیات قبل از بهره و مالیات

Cash Divident = سود نقدی سهام

Total Debt = کل بدهیها

روش پژوهش

پس از جمع آوری داده ها به کمک نرم افزار «صفحه گسترده» متغیرهای پژوهش محاسبه شدند. این متغیرها شامل نسبت جاری، نسبت آبی، نسبت شاخص فراگیر نقدینگی، نسبت پوشش بدهیهای جاری و نسبت پوشش کل بدهیهاست.

از آنجایی که، متغیرهای پژوهش از نوع فاصله ای و روش پژوهش از نوع همبستگی است، رابطه همبستگی نسبتهای مالی مربوط به تحلیل وضعیت نقدینگی با رویکرد ترازنامه ای و نسبتهای مالی مربوط به تحلیل وضعیت نقدینگی با رویکرد صورت جریان وجوه نقد با استفاده از ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن که خطای معیار کمتری دارد، محاسبه شده است.

یافته های پژوهش

نتایج آماری پژوهش در جدول ۲ به طور خلاصه ارائه شده است. همانطور که ملاحظه می شود نتیجه آزمون فرضیه اول هیچ رابطه معناداری بین نسبت جاری و نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری نشان نمی دهد. بدین ترتیب فرضیه اول پذیرفته نمی شود.

نتیجه آزمون فرضیه دوم حاکی از این است که هیچ رابطه معنی داری بین نسبت آبی و نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری وجود ندارد و بدین ترتیب فرضیه دوم پذیرفته نمی شود.

نتیجه حاصل از آزمون فرضیه سوم بیانگر آن است که هیچ رابطه معنی داری بین نسبت فراگیر نقدینگی و نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری وجود ندارد پس فرضیه سوم پذیرفته نمی شود. بالاخره، نتیجه حاصل از آزمون فرضیه چهارم نیز هیچ رابطه معنی داری بین نسبت بدهی و نسبت پوشش نقدی کل بدهیها نشان نمی دهد. از این رو فرضیه چهارم نیز پذیرفته نمی شود.

فرضیه	۲۰/۱۹۷۵ و ۰/۰۵	ضریب همبستگی (۴) محاسبه شده	نتیجه آزمون
اول	۱	۰	نبود رابطه معنی دار
دوم	۱	۰/۶	نبود رابطه معنی دار
سوم	۱	۰/۸	نبود رابطه معنی دار
چهارم	۱	۰/۹	نبود رابطه معنی دار

جدول شماره ۲ - نتایج آزمون فرضیات پژوهش در سطح معنی داری ۹۵ درصد

نتیجه گیری

نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر، چهار مورد را نشان می دهد:

در ارزیابی توان باز پرداخت بدهیها نبود همبستگی بین نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری منتج از صورت جریان وجوه نقد و نسبت جاری منتج از ترازنامه، بیانگر آن است که میزان همبستگی این نسبتها، نسبت به سالهای ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴ و نسبت به کل سالهای فوق در جامعه آماری این پژوهش، به یکدیگر نزدیک نبوده و بنابراین موجب برداشت یکسانی از این نسبتها نمی شود.

استفاده از نسبت آبی نیز نه تنها موجب افزایش همبستگی نسبتهای مالی مورد اشاره نشد، بلکه به دلیل در نظر نگرفتن موجودی کالا که خود با درجه کمتری، دارای قدرت نقد شوندگی است، نیز نشاندهنده نبود همبستگی نسبتهای مالی با دورویکرد متفاوت است.

در ارزیابی نقدینگی ارائه مدلهای نوین شاخص نقدینگی ترازنامه ای با محاسبه میانگین وزنی نسبت جاری، با توجه به درجه نقدینگی اقلام داراییهای جاری و زمان سررسید بدهیهای جاری (شاخص فراگیر نقدینگی)، نشاندهنده نبود همبستگی بین نسبتهای نقدینگی منتج از ترازنامه با نسبت پوشش نقدی بدهیهای جاری منتج از صورت جریان وجوه نقد است و به همین ترتیب این نبود همبستگی می تواند موجب شود که استفاده کنندگان از اطلاعات نقدینگی با دورویکرد متفاوت برداشت یکسانی از اطلاعات نداشته باشند.

در ارزیابی انعطاف پذیری مالی، بررسی چگونگی تغییرات روند اطلاعات شاخص بدهیها به دست آمده از ترازنامه با شاخص پوشش نقدی کل بدهیها، استخراج شده از جریان وجوه نقد، نیز هیچ گونه همبستگی میان نسبت شاخص بدهیها و نسبت شاخص پوشش نقدی کل بدهیها مشاهده نمی شود.

آزمون مدل در سالهای بین ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴ و در سطح کل سالهای فوق، نتیجه یکسانی به دست می دهد و موید این امر است که صورتهای مالی اساسی که هر یک به تنهایی می تواند پاسخگوی بخشی از نیازهای استفاده کنندگان از صورتهای مالی باشد، در خصوص مسئله ارزیابی وضعیت نقدینگی، مکمل یکدیگر بوده و تاکید بر اطلاعات هر یک از آنها در خصوص ارزیابی وضعیت نقدینگی که ارتباط مستقیمی با نیاز استفاده کنندگان در برآورد ریسک سرمایه گذاری، تداوم فعالیت، پیشبینی ورشکستگی، انتظار رشد تقسیم سود، ساختار شرکت و غیره دارد، ممکن است موجب گمراهی استفاده کنندگان شود.

منابع:

- استانداردهای حسابداری، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی، استاندارد شماره ۲، ۱۳۸۰، صص ۷۳ تا ۴۱
- اکبری فضل الله، تجزیه و تحلیل صورتهای مالی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه، ۱۳۶۶، ص ۲۶
- بدری احمد، اطلاعات حسابداری و تصمیمگیری چند فرضیه رفتاری، مجله بررسیهای حسابداری، تابستان ۱۳۷۲
- خاکی غلامرضا، روش تحقیق با رویکردی به پایان نامه نویسی، انتشارات مرکز تحقیقات علمی کشور، ۱۳۷۸
- ریحانی شهرستانی علی، تجزیه و تحلیل صورتهای مالی، مجله حسابدار، شماره ۱۱، مهر ۱۳۶۴، ص ۵۵
- طالبی محمد، ارزیابی وضعیت موجود مدیریت سرمایه در گردش در شرکتهای ایرانی، پایان نامه دکتری مدیریت مالی، دانشگاه تهران، ۱۳۷۷
- عالی و عزیز، صورت گردش وجوه نقد، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی، ۱۳۷۲، ص ۱۱
- عالی و عزیز، صورتهای مالی اساسی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی، ۱۳۶۶، ص ۶۰
- عرب مازار یزدی محمد، محتوای فزاینده اطلاعاتی جریانهای نقدی و تعهدی، پایان نامه دکتری حسابداری، دانشگاه تهران، ۱۳۷۴
- عین آبادی جواد، مدیریت نقدینگی در شرکتهای بزرگ، مجله حسابدار، شماره ۱۴۷، اردیبهشت ۸۱، ص ۹۲
- ملانظری مهناز، بررسی و تعیین مطلوبیت اطلاعات فراهم شده توسط صورت گردش وجوه نقد، پایان نامه دکتری حسابداری، دانشگاه الزهراء، ۱۳۷۸
- وفادار عباس و بحرینی کامران، صورت جریانهای نقدی، کارگاه نشر، چاپ اول، ۱۳۷۰
- صفاری، مهدی، حق شناس کاشانی، فریده، آمار و احتمال در مدیریت و اقتصاد، جلد ۲، چاپ اول، انتشارات آوای نور، ۱۳۸۴
- دلاور، علی، مبانی نظری و علمی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی، انتشارات رشد، چاپ اول، ۱۳۷۴
- نادری، عزت الله، سیف نراقی، مریم، روشهای تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی، دفتر تحقیقات و انتشارات بدر، چاپ دوازدهم، ۱۳۷۶
- Belkaoui, Ahmed Riahi, **Accounting Theory**, New York: Harcaourt, Brace Jovanovich, Third Edition, 1993
- Bernstein Leopold A., **Financial Statement Analysis**, Win Inc Richard D. 1998, 4th Edition, P69
- Carslaw Charles A. and John R. Mills, **Developing Ration For Effective Cash Flow Statement Analysis**, Journal of Accountancy, November 1991, Pp 63-70
- Gia Comino Don E. And Mick David E., **Cash Flows: Another Approach To Ratio Analysis**, Journal of Accountancy, March 1993, P, 55
- Hampton John J., **Financial Decision Making**, Reston Publishing Co, 1983, P10, 101, 109, 110, 118, 119, 120
- Helfert Erich A., **Techniques in Financial Analysis**, Irwin, 1987, 6th Edition, P 21
- Hendriksen Eldson S, Van Breda Michael F., **Accounting Theory**, Irwin, 1992, Fifth Edition
- Lee Edward, Summers, **Accounting Information System**, Houghton Mifflin co, 1991, p17
- Mills John R. and Yamaura, Jeane H., **The Power of Cash Flow Ratios**, Journal of Accountancy, Oct., 1998
- Needles, Belverd E. jr, **Financial Accounting**, Boston: Houghton, Mifflin, 1995, p 618
- Woelf Chales J., **Financial Statement Analysis**, Toppan Company LTD, 1990 pp 12, 69, 81, 83, 112

دکتر زهرا لشگری، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

حمیدرضا جعفری مهرا، کارشناس ارشد رشته حسابداری